

Merkel met zevenmijlslaarzen op weg naar vierde termijn

Maurits Kuypers
Berlijn

Een paar maanden geleden had iedereen in Duitsland het nog over 'het Schulz-effect'. De nieuwe lijsttrekker van de sociaaldemocratische SPD was fris, optimistisch en onbelast door de in linkse kringen verfoeide arbeidsmarkthervormingen van oud-kanselier Gerhard Schröder.

Duitsland was bovendien 'Merkel-moe', zo heette het in de media. Er was sprake van een 'Wechselstimmung' in aanloop naar de landelijke parlementsverkiezingen in september. En in de peilingen schoot de SPD van Martin Schulz als een pijl omhoog, voorbij de CDU van Merkel. Achteraf blijkt het niet meer dan een momentopname te zijn geweest.

Eind maart ontstonden tijdens regionale verkiezingen in Saarland eerste twijfels over de aantrekkingskracht van Schulz toen de SPD in die deelstaat een zware nederlaag leed. De komende twee weken ziet het er bij verkiezingen in achtereenvolgens Sleeswijk-Holstein en Noordrijn-Westfalen weer niet goed uit.

In Sleeswijk-Holstein ligt de CDU licht voor op de SPD. In het normaal gesproken rode bolwerk

Noordrijn-Westfalen is er sprake van een nek-aan-nekrace tussen SPD-coryfee Hannelore Kraft en tegenstander Armin Laschet. En in de nationale peilingen staan de zusterpartijen CDU en CSU met 36% een straatlengte voor op de SPD met 28%.

Politicooloog Frank Decker van de universiteit van Bonn spreekt al van een 'Vorentscheidung' bij de regionale verkiezingen in Noordrijn-Westfalen en Sleeswijk-Holstein. Schulz móet volgens hem die verkiezingen winnen om bij de landelijke verkiezing in september een kans te maken. 'Als Sleeswijk-Holstein verloren gaat, is dat moordend voor het moreel in de partij. De kans is groot dat Noordrijn-Westfalen volgt, en dan kan Merkel zich opmaken voor haar vierde regeringsperiode.'

Marc Debus van de universiteit van Mannheim ziet het al even somber in voor Schulz. 'Alles wijst erop dat Merkel de verkiezingen in september nu al heeft gewonnen.' Alleen grote politieke schokken zoals een nieuwe vluchtelingencrisis of een crisis in de eurozone kunnen dat nog verhinderen, denkt Debus.

Een van de grote problemen van Schulz, zo zegt Debus, is dat



Angela Merks CDU ligt in de peilingen een straatlengte voor op de SPD van Martin Schulz.

FOTO: MICHAEL SOHN/AP/HH

Laveren tussen links en het midden is grootste uitdaging voor Schulz

zijn politieke agenda nog vrijwel onbekend is. In het begin vonden mensen het leuk: een fris iemand met een sociaal gezicht. Maar wat betekent dat precies? Is Schulz bijvoorbeeld bereid tot een coalitie met Die Linke en De Groenen? Debus: 'Veel mensen — vooral in het westen van het land — vinden zo'n kabinet veel te links.'

Het laveren tussen het electorale midden en links is volgens Debus de grootste uitdaging voor Schulz. Gaat hij te veel naar links, dan verliest hij het centrum. En drijft hij te veel af naar het midden, dan zullen mensen hem verwijten dat hij niet veel meer te bieden heeft dan zijn 'liberale' voorgangers. 'Om te winnen heeft hij stemmen nodig van beide zij-

den, anders gaat het niet.'

Christoph Bieber van de universiteit Essen-Duisburg wijkt enigszins af van zijn collega-politologen. 'Natuurlijk ziet het er momenteel niet goed uit voor de SPD, maar nu al conclusies trekken is veel te vroeg.'

Schulz heeft volgens hem ook een beetje tijd nodig. 'Hij moet zich nu eerst concentreren op het schrijven van een goed programma dat links is, maar niet té. Als hij daarin slaagt, kan het Schulz-effect nog best terugkomen, zeker als hij een van zijn beste eigenschappen goed uitspeelt, die van een emotioneel politicus die met hart en ziel voor Duitsland, Europa en sociale rechtvaardigheid strijdt.'